עין משפמ

גר מצוה

לג א מיי׳ פ״ח מהל׳ נערה

במולה הל"ו: במולה הל"ו: לד ב מיי פ"ה מהלי מרומות הל"ג נטוש"ע יו"ד סימן

שלא סעיף נגן:

לה ג מיי׳ שם הל"ב [טוש"ע

תורה אור השלם

וְנְתַן הָאִישׁ הַשֹּׁבַב עִמֶּה לְאָבִי הַנְּעֵרְ חֲמִשִּׁים בְּסֶף וְלוֹ תִּהְיֶה לְאִשְׁה תַּחַת אֲשֶׁר עַנְּה תַּהְיֶה לְאִשְׁה תַּחַת אֲשֶׁר עַנְּה

2. מִכּל מַתְּלֹתֵיכֶם תְּרִימוּ אַת בָּל תְּרוֹמַת יְיָ מִבְּל חָלְבּוֹ אֶת מִקְדְּשׁוֹ מִמֶּנוּ: במדבר יח כט מִקְדְּשׁוֹ מִמֶּנוּ:

כ. וְלֹא וֹנְשְׁאוּ עֶּלֶיוֹ וְחָשְׁא בְּהַרִימְכָּם אֶת חֶלְבוֹ מִמֶּנוּ וְאָת קְרְשִׁי בְּנִי יִשְׂרָאַל לֹא תְחַלְלוּ וְלֹא תָמוֹתוּ: במדבר יח לב וְלֹא תָמוֹתוּ: במדבר יח לב
 בל חֵלֶב יִצְהָר וְכָל חֵלֶב

תִּירוֹשׁ וְדָגֶן רַאשִׁיתָם אֲשֶׁר יִתְנוּ לַיְיָ לְךְּ נְתַתִּים:

במדבר יוו יב 5. אַרְ כָּל חֵרֶם אֲשֶׁר יַחֲרִם אִישׁ לַיִיָּ מִכְּל אֲשֶׁר לוֹ מֵאָדְם

וּבְהַמְה וּמִשְּׁדֵה אֲחָזְתוּ לֹא יִמֶּכֶר וּלֹא יָגָּאֵל כֵּל חֵרֵם לְּדֵשׁ

קרשים הוא ליי: ויקרא כז כח

מוסף רש"י

דאמר קרא כל ימיו. לא הוה

ליה למיכתב אלא לא יוכל לשלחה.

ועל כרחך עמוד והחזר קאמר, והכי קאמר ולו מהיה לאשה אם

שלחה. שלא יהו שילוחיה לכל ימיו.

שמוא של של המודי להיים להיים הלחו (מבות מו.) שב"ד כופין אומו להחזירה ואינו לוקה על שילוחו,

שנתקו הכתוב לעשה של עמוד והחור (גיטין צ.). ליתן חלב לזה

והמור (גיפין צ.). ליתן חדב דוה וחלב לזה. היינו מרומה ומעשר, כדכתיב (במדבר יח) בהרימכם את חלבו ממנו, וקאמר רחמנא שימן מכל אחד מעשרוחיו בפני עצמו

בכורות נג:), ראשיתם. סמוך

לדגו הוי ראשימם. לומר מו ראשימ

לגל דגן דר, ומשימט, מונו מן נשמים לכל דגן ודגן, בסדר ויקח קרח (שם רד:). הרמי כהגים. חרמים שהחרימם כדי לתתם לכהן, אין להם פדיון. דכמיב לא ימכר ולא

יגאל, אבל חרמי בדק הביח יש להם פדיון, דאדעתא דהכי אחרמינהו, דהיא אין ראוי לבדק הביח אלא

מעות (ערכין כח:).

ית ית ית

ולא תשאו עליו חטא

לא יוכל שלחה כל ימיו:

ולעיל ד:ן מכות טו., ב) וגיטין ה) [נעית ד.] מכות טו., כ) [ניטק ל. מכות שס], ג) תרומות פ"ב משנה ו, ד) קדושין מו: ב"מ נו. יבמות פט: ב"ב פד: [קמג.], ס תרומות פ"ב משנה ד בכורות ם) תרומות פייב משכה ד בכורות נג: ע"ש, ו) [בכורות נד:], ו) ערכין (מו, ח) [ייד ע"ה! (מולח"ם)], ע) [וע"ע מוס' קדושין מו: ד"ה אם אינו ותוי ב"ת נו. ד"ה נשיאות], י) [וע"ע ביתר ביאור מוס' בכורות נד: ד"ה אמר אביין,

הגהות הב"ח

(ñ) גמ' התני מיהת אם ישראל: (ב) שם דה"ל אונם למו נרידה לכו שם לסיינ אונט למו גלילם לכתיב: (ג) שם לחמר קרא ראשיתם כל"ל וכן בכל העמוד: (ד) שם חלב הוא דחין מורמין: (ה) רש"י ד"ה הא נמי לילקי (פ) רשיי דיה הם נמי נינקן וכי דעבד שצריך להחזירה: (ו) ד"ה ולאכיי וכי דלא מהני דצריך להחזירה: (ו) ד"ה איסורא דעבד ליה שגרשה וכי ואי בעי: (ח) ד"ה ל"א כר' וכי ואי בעי: (ח) ד"ה ל"א כר' מיובתל לפני ולו ד"ה מים כרי מיובתל לפני וכו דלל מהני דצריך להחזירה וכי קמני הכל דצריך להחזירה: (ע) ד"ה דברה ליה וכו דלילקי משום דהוה ליה לוע עובר ללאו: (י) ד"ה וללפי וכר דמהני הפ"ד (י) ד"ה וללפי וכר דמהני הפ"ד . ואח"כ מ"ה עביד מצוה מן

הגהות הגר"א [8] גםי אם ישראל הוא מחזיר ואינו לוקה. אף אם אינו מחזיר נכלייל לאביי ולפרשיי לל"ק אף לרבא וגם לפיי חוס' למ"ד בטלו ולא בטלון (ולאביי אי לאו וכו' וכח בפנכן (וכתפיי מי נמו וכרי 2"ל ואביי וכן לקמן אלל ולרבא אי לאו כרי. 3"ל ורבא ורהיטא דלישנא נקיט): [ב] [שם דגן ודגן עד מירוש ודגן ל"ג רש"ין ודגו ודגו דחד חלב וכו׳. ב׳ מלות (דגן ודגן להדח חלב וכיר, בי מלות
דגן ודגן ליה בסיים: [ג] שם אין
פודין אומס. צייל אין להם פדיון:
[ד] רש"ר דיה הא נותי לניקף.
דמהני לניקף. צייל לקי:
[ה] בא"ד שיכול להחזירה. צייל
שחייב: [ר] "דה לא יופל, ללא יופל לשלחה) פי׳ דלא אסרה תורה לגרש הן להחזיר: לגרש רק קום עשה הוא להחזיר: [1] ד"ה ולאביי. דיכול להחזירה. ל"ל דחייב: [ח] ד"ה איסורא עבד לה. (ואי בעי לא ליהדר) עבד נה. (וחי בפי נח מיהדר) [מלקי לא לקי]. מלח לא ינ למחוק: [ש] ד"ה קמ"ל כל ימיו. והשחת כל ימיו. מן והשחת עד והלכך יש למחוק וה"פ דלהך לשנא כל ימיו אחי דלא לילקי לשנא כל ימיו אחי דלא לילקי דסבר המקשן דאף אם לא כתיב כל ימיו הייתי יודע דחייב להחזיר דאל"כ מנין לרבא דכל ימיו אמי דחניים חנקין כרכם דכב יחיי חחיי לקום עשה ומשני דזה דוקא לרבא אבל לאביי דס"ל דמהני ה"א אי בעי וכו' וה"א דלקי אבל ל"ע לפירש"י דל"ל כ"ז והא כל ימיו לוקה משום דנל"ע ובלשנא קמא קאמר משום דהוי קום עשה או קאמר משום דהוי קום עשה או אפשר דכל"ל הוי הכי כולה סוגיא דשמעתא: [יג] ד"ה גרוע לא. על היפה הוא דאינו תורם. נ"ל על

רבינו גרשום

היפה אינו תורם:

לאביי. כיון דלא מהני כדאמרן אם ישראל הוא מחזיר ואינו לוקה ישראל הוא מחזיר ואינו לוקה דחייב להחזיר לטעמא מאי איצטריך כל ימיו איצטריך סלקא דעתך אי לאו דאמר רחמנא כל ימיו הוה אמינא כר: ד"א קתני מיהא אם ישראל הוא מחזיר ואינו

הניתנים לכהנים: אלמא לא מהניא. דאם פדאן לא עשה ולא כלום כדקתני אין להם פדיון: בהווייםו לם . שאינו יוצא לחולין על ידי פדיון: ימיו כו' הא בעלמא מהני: ורבא. דאמר דלא מהני לקי משום דעבר אמימרא דרחמנא למאי איצטריך למכתב כל ימיו: **אמר ד**ך. אי לא כתב רחמנא כל ימיו הוה אמינא נלקי ונהדר כר: אלמא לא מהני בשוטו נבר אמומות הרומה לא ביה יבוץ לשמום לל "לא מהני באיר אמיתם באל היה אכר לך א" לאו דכתב רחמנא ראשיתם כר: 6) שנאסר ולא תשאו עליו הטא בהריסבם את הלבו. כלומר שאם לא תרימו חלבו אלא גירועין היינו חטא : ואם אינו קדוש. כי תרם גירועין נשיאות חטא למה : ואביי סבר דמהני בלאו האי קרא האי קרא מאי עבדי ליה. אמר לך אי לא כתב ולא תשאו עליו חטא הוה אמינא כר:

דמהני וקשיא לרבא דאמר לא מהני: ולאביי. דאמר דכל מילתא דאמר

הא נמי לילקי. כלומר תינח לאביי דאמר [ד:] דהיכא דמהני יש [ד] לילקי להכי קתני הכא דאינו לוקה דהא לא מהני מאי דעבד (ה) [ה] שיכול להחזירה אלא לרבא דאמר [שם] דלא מהני והאי דלקי משום דעבר

> אמימרא דרחמנא: ס לא יוכל [י] לשלחה כל ימיו. דמשמע דכל ימיו לא יוכל לשלחה דאם גירש יחזיר דכל ימיו בעמוד והחזר קאי והילכך לא עבר אמימרא דרחמנא אבל בעלמא אע"ג דלא מהני ודאי לוקה משום דעבר אמימרא דרחמנא: ולאביי. דאמר דהיכא דמהני לקי אבל אי לא מהני לא לקי לדידיה למאי איצטריך למיכתב כל ימיו לאשמועינן דקאי בעמוד והחזר ואהכי לא לקי משום דהוי קום עשה אפי׳ לא כתיב כל ימיו שמעינן לדידיה דלא לקי כיון דלא מהני (י) [י] דיכול להחזירה: חיסורח (ו) עבד יאו לה. יכו שגירשה אבל מילקא [ח] לא לקי והרשות בידו ואי בעי ליהדר ואי לא בעי לא ליהדר: קמ"ל. כל ימיו ולימד לך הכתוב דחובה בידו להחזירה ים [מ] והשתא כל ימיו בעמוד והחזר קאי והלכך לא לקי ולאו דהוי קום עשה: ל"א משום **מיובחה להביי.** דחמר לעיל דמהני דהא חזינא הכא בלא יוכל לשלחה דלא מהני (ס) דיכול להחזירה וקשיא לאביי אבל לרבא דאמר לעיל לא מהני ודאי ניחא דהכי קתני הכא דיכול להחזירה דלא מהני. אמר לך אביי שאני התם דאמר קרא כל ימיו כלומר בעלמא מהני והכא באונס שגירש להכי כדו מחזיר משום דכתיב כל ימיו דכל ימיו בעמוד והחזר קחי: ורבח אמר לך. כלומר לרבא דאמר דכל לא תעשה שבתורה לא מהני לדידיה למאי הלכתא אינטריך למיכתב כל ימיו לאשמועינן דקאי בעמוד והחזר פשיטא דבכל דוכתא נמי שהוא לא תעשה לא מהני ומשני רבא אי לא כתיב כל ימיו הוה אמינא לילקי משום דעבר אמימרא דרחמנא והדר ניהדר לה שיהא מחזירה לאחר שילחה יים: (ט) [י] והוה ליה יח אונס. כלומר להכי מיסק אדעתין דלילקי דהוי אונס מו דעובר אלאו דלא יוכל לשלחה וליכא אלא לאו גרידתא להכי כתיב כל ימיו דכל ימיו בעמוד והחזר קאי דלא הוי לאו גרידתא דהא אית ביה קום עשה ולא לקי. [יא] ולהך לישנא הויא הכי [יב] כולה מסקנא דשמעתא: חלבו אין. שיהא תורם מן היפה על היפה: גרוע לא. מן הגרוע כגון מן הרע [יג] על היפה הוא דאינו תורם והיינו מילתא דקאמר רחמנא לא ליעביד. ולאו משום דהוי לאו ממש אלא לאו הבא מכלל

מיתיבי שאונם שגירש אם [א] ישראל הוא מחזיר ואינו לוקה ואי אמרת כיון דעבר אמימרא דרחמנא לקי הא נמי לילקי תיובתא דרבא אמר לך ישאני התם דאמר קרא יכל ימיו סכל ימיו בעמוד והחזיר ולאביי אי לאו דאמר רחמנא כל ימיו הוה אמינא איסורא הוא דעבד ליה אי בעי ליהדר ואי בעי לא ליהדר קמ"ל: לישנא אחרינא סמיתיבי אונם שגירש אם לישנא הוא מחזיר ואינו לוקה ואם כהן הוא לוקה ואינו מחזיר קתני 🕫 אם ישראל הוא מחזיר תיובתא דאביי חשאני התם דרחמנא אמר כל ימיו כל ימיו בעמוד והחזיר ורבא אמר לך אי לא כתב רחמנא כל ימיו הוה אמינא לילקי וליְהדר דְהוְה ליה (© ® לאו גרידא דכתיב יו לא יוכל לשלחה אהכי כתב קרא כל ימיו לשווייה לאוגם מללא תעשה שניתק לעשה דאין לוקין עליו והרי תורם מן הרעה על היפה דרחמנא אמר 2מכל חלבו חלבו אין גירועין לא יותנן יאין תורמין מן הרעה על היפה ואם תרם תרומתו תרומה אלמא מהני תיובתא דרבא אמר לך רבא שאני התם כרבי אילעא סדא"ר אילעא מנין לתורם מן הרעה על היפה שתרומתו תרומה שנאמר יולא תשאו עליו חמא בהרימכם את חלבו ממנו אם אינו קרוש נשיאות חמא למה מיכן לתורם מן הרעה על היפה שתרומתו תרומה ולאביי אי לאו דאמר רחמנא ולא תשאו עליו חמא ה"א הכי אמר רחמנא עביד מצוה מן המובחר ואי לא עביד חומא לא מיקרי קמ"ל והרי ממין על שאינו מינו דאמר רחמנא יכל חלב סיצחר ליתן חלב לזה וחלב לזה סותנן יאין תורמין ממין על שאינו מינו ואם תרם אין תרומתו תרומה אלמא לא מהני תיובתא דאביי אמר לך אביי שאני התם דאמר קרא ראשיתם ראשית לזה וראשית לזה יוכן אמר ר' אילעא ₪ ראשית ולרבא אי לאו דאמר ⁽¹⁾ רחמנא ראשית הוה אמינא תירוש ויצהר דכתיב בהו חלב יו יי חלב יש דאין תורמין מזה על זה אבל תירוש ודגן בן ודגן ודגן דחד חלב כתיב בהו יוכי תרים מהאי אהאי לא ישלקי כתב רחמנא ראשית ליתן חלב לזה וחלב לזה יח ל"א הא תירוש ודגן דחר חלב כתיב בהו תרים מהאי אהאי כתב רחמנא ראשית והרי חרמים דאמר רחמנא מוז לא ימכר ולא יגאל יותנן יחרמי כהנים 🗓 אין מות (פודין אותם) אלא נותנין לכהן אלמא לא מהני תיובתא דאביי אמר לך יש שאני התם עשה הוא: פרומפו פרומה. אלמא

מיתיבי אונם שגירש אם ישראל הוא מחזיר ואינו לוקה. עו וק"ל דהשתא הא דאינו לוקה לאו מטעם ניתוק הוא אלא משום דלא מהניא גירושין דהא לריך להחזירה ואי אמרת כיון דעבר אמימרא דרחמנא הכא אע"ג דלא מהני לילקי נמי משום דעבר אמימרא דרחמנא לקי הא נמי לילקי וחיובתא דרבא בשלמא לאביי

ניחא דמשום הכי לא לקי דלא מהני מעשיו וא"ת כיון דלא מהני גירושין ליחייב הבא עליה משום אשת איש אפי׳ קודם חזרה וכהן נמי אמאי לוקה ואינו מחזיר הוה לן למימר דלא חל הגט כלל וי"ל דאיתקש גירושין למיתה כדאמר פרק קמא דקידושיום איתקש מיתה לגירושין ה"נ איתקש גירושין למיתה מה מיתה מוליאה מרשות הבעל אף גירושין כו' ומיהו להכי לא מהני שאין שילוח זה לכל ימיו שהרי הוא לריך להחזירה ולא אסיק אדעתיה עתה דכל ימיו הוי ניתוק משום דהוי לאו שקדמו עשה ליז ומש״ה פריך לרבא כיון דלא מהני לילקי: אמר דך רבא שאני התם ראמר קרא כל ימיו י כל ימיו בעמוד והחזיר קאי. והוי ניתוק גמור ואין זה לאו שקדמו עשה דלהכי אינטריך כל ימיו שאין שילוח זה כל ימיו וה"ק קרא לא יוכל לשלחה ואם שלחה לא יהא שילוח זה כל ימיו שהרי הוא לריך להחזירה ואע"ג דאפשר להעמיד כל ימיו בלא שילוח מ"מ כיון דלא כתיב לו תהיה לאשה כל ימיו וכתיב כל ימיו לאחר לא יוכל לשלחה שמע מינה דלניתוק ללאו כתביה דזה הכלל דכל היכא דיש הוכחה בקרא דעשה קאי אחר הלאו אין זה לאו שקדמו עשה אבל מלו תהיה לאשה בלא כל ימיו לא הוה דייק ליה בניתוק שהרי לו תהיה לאשה מיירי בלא שילוס: אם אינו קדוש נשיאות חמא למה. וא"ח נימא דנשיאות חנוא הוי משום דעבר אמימרא דרחמנא ש ואומר רבינו שמשון משנ"ן דה"פ אם אינו קדוש נשיאות חטא למה כתיב בלאו הכי נמי ידעינן דיש בו נשיאות חטא מדכתיב מכל חלבו דמשמע חלבו אין גירועין לא: שאני התם דאמר קרא ראשיתם

ראשית לזה וראשית לזה. וא"ת והרי בריש פ' בתרא דבכורות (דף נד:) דריש אביי האי קרא למעוטי דגן ודגן וי"ל דהך דרשה דהתם מראשית אתיא והך דהכא מראשיתסי): ולרבא אי לאו דאמר רחמנא ראשיתם כו'. וא"ת והא

בפרה בתרא דבכורות (שם) אמר להזבלה רחשיתם נמי כל משמע דגן אחד לא מצית אמרת ול"ל דהך סוגיא דהכא אתיא כמאן דאמר דראשית אינטריך שפיר לדגן ודגן:

שינויי נוסחאות

לן לך רבא שאני (ש"ח) כן לישנא אחרינא. זהו ל"א שכתב רש"י ובקלת ספרים איתא ובקלת ספרים ובקתם ספרים מיתח ובקות ספרים לימים. ה"יג ל"א מיובחא לאביי דאמר לעיל אי עבד מהני והא קמני מחזיר אלמא לא מהני, ולרבא דאמר לא מהני אלא אינטריך כל ימיו לאשמעינן דלא מהני אמר לך אי לאו כל נימו הו"א לנקי דה"ל אונס שגירש ולאו גרידאן, להכי חותם שגירש (נחו גרידח), נסכי אחח כל ימיו לשוייה לאו שניחק לעשה ולא לילקי עליה דעשה (קורא) [קודמו] לאשמועינן דס"ל לכבא כל לא חעשה שהעשה קודמו לכבא כל לא חעשה שהעשה קודמו לרכל כל לל מעשה שהעשה פודמו להדל לל מש לא מעשה שהעשה פודמו לל הדל לא מעשה בפלוגתם להדל בקר מילמל במסכת מכוח מיד. גליון מייח. גן קמני מבר מל (יד ע"י) גליון מייח. גן קמני מבר לך אביי שלני נשיום. זן ליל לל יוכל שלדה (מואיבי) זן ללאוכן ללאוכן ללאוכן ללאוכן ללאוכן ללאוכן ללאוכן ללאוכן לאוכן לאוכן מייח. ען זון לאוכן מול ווגי ליכן (מייח) ען זון לאוכן לאוכן היל לאוכן האשיתם ראשיתם ראשית ליוה. ולכל לאותו ללה ווגי ליכל לאותו ללה. לזה וראשית לזה. ולרבא אי לאו ראשית. מיבות דאמר טי כמו נשמע, עיבות יחונה רחמנא נמחק (ש"ח) ז צ"ל חלב אין חורמין (הגר"א) און חלב הוא דאין (ש"ח) יבן כחיב בהו תרים מהאי אהאי כתב לחנמ ראשיתם מהאי אהאי כתב לחנמ ראשיתם ליתז ראשית לזה וראשית לדה ומחיבה ל"א טד חיבה והרי חרמים מוקף בח"ל להורות כי ראוי למחקו (ש"ח) יגן יש למחוק לא לקי ול"ל לית לן בה, כי מלקות מאן דכר שמיה

לא מהני תשום (ש"ם) כלק קדם ד"ה אלמא לא מהני. לא מהני תשום (ש"ם) בלקה דהוה ליה לאונס כר (צ"ק) לו או גרידא כלומר (ש"ם) לו אוס לא גרידא כלומר (ש"ם) לו אוס לא גרידא כלומר (ש"ם) לו אוס לא גרידא בלומר (ש"ם) לו אוס לא נמ"ח מרא"ב מן המובחר לתרום של היפה הס"ד (ש"ם) לען ל"מ לא מהיב מום לא מצית אמרת ודגן משמע כל דגן אחד ול"ל דהך וכוי. (צ"ק) ורש"ם לא מצית אמרת ודגן משמע כל דגן אחד ול"ל דהך וכוי. (צ"ק) מיני (ש"ם) לא מצית אמרת ודגן משמע כל דגן אחד ול"ל דהך וכוי. (צ"ק)

ראמ' רחמנא פקודש קדשי הוא בהווייתו יהא

רחמנא לא תעביד מהני הכא בחורם מן הרעה על היפה למאי הלכתא איצטריך למכתב ולא תשאו עליו חטא דמשמע דמהני יי

כים המובחר. חורם מן היפה: חוטא נא מיקרי. דליכא אלא איסורא בעלמא: קמ"ל. ולא חשאו עליו חטא דאפי׳ חוטא מיקרי: ליסן חלב לוה וחלב לוה. דלהכי כתיב חלב חלב תרי זימני חד בחירוש וחד בילהר לאשמועינן דיתן חלב לוה שיפריש בפני עלמו מן

המובחר של זה כגון ממין על מינו דהיינו יצהר על יצהר: וחלב לוה. מחירוש על חירוש ולא ממין על שאינו מינו כגון מיצהר על חירוש

ומסירוש על יצהר: אין הרומהו הרומה אלמא לא מהני וקשיא לאביי. דאמר מהני: שאני הסם דאמר קרא ראשיסם. כלומר דשנה

עליו הכתוב לעכב דלא יתרום ממין על שאינו מינו ואהכי אם תרם לא מהני: וכן אמר רבי אינעא. דלהכי לא מהני משום דראשיתם כחיב דשנה עליו הכחוב לעכב: ולרבא. דאמר לא מהני לדידיה אמאי איצטריך למכחב ראשיתם משום דלא מהני: אמר לך רבא אינטריך למכתב ראשיתם דאי לא יש הוה אמינא חלב חלב אין תורמין מזה על זה: ה"ג אבל סירוש ודגן דחד חלב כחיב בהו. כלומר

דבין חירוש ודגן לא כתיב אלא חד חלב דכתיב וכל חלב תירוש ודגן אימא דמני תרם מהאי אהאי מדגן על תירוש ומתירוש על דגן ודגן

על דגן ל דכולהו מיני דגנים לאמוה על זה כגון חטה על שעורה להכי הדר כתב רחמנא ראשיתם כו': **חרמי כהנים.** חרמי ישראל

ולרבא

יהא. דשינה עליו הכתוב לעכב. תוס׳: תוס׳: תוס׳ ד"ה מיתיבי ובו׳ דלא מהני מעשיו. וא״ת לרבא דאמר לא מהני אפילו ריח הגט לא יהא בו וצ"ל דוראי ידע קרוא כל כל ימיו בעמוד והחזר רמשמע שהגט חל וצריך להחזיר אבל לא היה סבור דקרינן ליה ניתק לעשה מדלא כתיב לא יוכל לשלחה ואם שלח יחזיר ומש"ה פריך לרבא לילקי ומשני דחשיב לניתוק גמור. תימה לרבא תיקשי מכהן שאין מחזיר וא"כ לימא דהגט לא מהני כיון שעבר לאו דלא יוכל לשלחה ולא יחזיר, מצינו למימר דלמסקנא דאמר בעמוד והחזר גלי קרא דהגט חל בכל מקום. גליון ע"כ: תום" ד"ה אם אינו קדוש וכו". חלבו אין גירעוין לא אלא ודאי להכי אתי לומר הא אם תרם

ץ ----. (אין) [יש] עליו חטא גדול משאר עוברי אמאי דאמר רחמנא משום דאהני מעשיו. ומכאן יש לתרץ אמאי לא פריך משלא מן המוקף דרחמנא אמר לתרום מן המוקף ואם תרם מהני כרמוכח ממה דאמר (ב"מ דף לח ע"א) שמא עשאן תרומה ומעטר (על מקום אחר) וי"ל דכי היכי דלא תשא עליו חטא קאי על חלבו כמו כן (על) ממנו קאי לא תשא מן המחובר ועל תרווייהו קאי אם אינו קדוש נשיאת חטא למה דתרוייהו כתיב בההוא קרא. ובכת"י אחר וז"ל הגליון וצ"ל דפריך למה כתבו בלאו מכל חלבו שמעי' שפיר נשיאות חטא דמשמע גירועין לא: